С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМ. С.Д. АСФЕНДИЯРОВА

СӨЖ

Тақырыбы: **Кейбір тағамдық заттектердің жақпауы**

Тексерген: Хасенова Г.Х.
Орындаған: Талғатқызы Т.
Тобы: ЖТД 607-01
Курсы: VI

Алматы - 2018

Жоспары:

- Тағам жақпауы түсінігі
- Лактоза жақпауы
- Сиыр сүті белогы жақпауы
- Целиакия немесе глютен жақпауы

Тағам жақпауы түсінігі

Тағамның жақпауы аллергия сияқты белгілі бір тағамның әсерінен туындауы мүмкін. Алайда бір айырмашылығы, тағамдық аллергия иммундық жүйенің тікелей әсерінен пайда болса, тағам жақпауы асқорыту жүйесінің әсерінен туындайды. Әрі антиденелердің бұған еш қатысы жоқ. Ферменттер жетіспегеннен, я тағамдағы химиялық заттарды ыдырату оңай болмағандықтан, тағамды қорыту қиын болуы мүмкін.

Ағзада антиденелер түзілмейтіндіктен, тағамды алғаш жегенде-ақ, оның ағзаға жақпау белгілері көрінуі мүмкін. Мұндайда тағамның көлемі үлкен рөл атқарады: ағза тағамның аз мөлшерін көтере алғанымен, оның көп мөлшерін ауырсынуы мүмкін. Ал тағамдық аллергияның бұдан ерекшелігі, тағамның тіпті кішкентай бөлігі адамның өміріне үлкен қауіп төндіруі мүмкін.

Лактоза жақпауы

Лактоза - ішекте өздігінен сіңірілмейтін сүт қанты. Дене оны галактозаға және глюкозаға арнайы ферментпен бөлмей тұруы керек - лактаза. Егер бұл фермент жеткіліксіз мөлшерде шығарылса, лактозаның сіңуі бұзылады.

Балада лактозаның жеткіліксіздігі белгілері:

- Көпіршік сұйық нәжістері өткір иіспен жасыл түсті. Нәжісте ақ түсті түйіршіктер болуы мүмкін.
- Ішектің босатылуы күніне 10-12 рет жетуі мүмкін.
- Асқазанда ашыту мен газдың пайда болуына байланысты ішек коликінің қарқындылығы артады.
- Регургитацияның жиілігі мен көлемі, құсудың пайда болуы.
- Ерекше ауыр жағдайларда ауыр салмақты жоғарылату және дамудың артта қалуы диагноз қойылады.

Балада лактозаның жеткіліксіздігін емдеу

Лактазаның салыстырмалы жеткіліксіздігінде:

- нәресте жасанды тамақтандыруда болса, қоспа алмастырылады.
- нәресте емшек еметін болса, анасына лактозаны бұзуға көмектесетін арнайы препараттар беріледі.

Лактазаның абсолютті жеткіліксіздігінде:

- болашақта бұл сүт өнімдерін толығымен қабылдамауға әкеледі.

Сиыр сүті белогы жақпауы

Себебі: сиыр сүтіндегі белокқа иммунды реакция. Тұқым қуалау жақын туыстарында аллергиялық аурулар болса.

Ауру басталуы: жасанды тамақтандыруға көшкенде дамиды.

Клиникалық көріністері: сиыр сүтін қабылдаған соң 1-3 сағаттан кейін кекіру, құсу, іш ауруы, шырыш не қан аралас іш өтуі, гипотензия, аллергияның терілік не респираторлы көрінуі. Ауыр жағдайда энтеропатиялық синдром дамиды: диарея нәтижесінде салмақ тастау, анемия, гипопротеинемия, гипоальбуминемия, гипопротромбинемия.

Негізгі емі - **диета.**

Егер бала емшекпен емсе, диетаны анасы сақтау керек. Сүт және сүт қосылған тағамдардан бас тартқаны дұрыс.

Егер бала жасанды жолмен тамақтанса, құрамында баланың өсуі мен дамуына қажетті компоненттері бар, аллергені жоқ емдік қоспаларды пайдалану керек.

Целиакия

Целиакия – глютенді көтере алмаушылық себебінен, жіңішке ішектің шырышты қабатының атрофиясымен, айқын мальабсорбция синдромымен көрінетін созылмалы генетико-детерминатты ауру

Симптомдары:

Ерте жастағы балаларда: тәбеттің төмендеуі не болмауы, жүрек айну, құсу, метеоризм, жаман иісі бар сұйық, ботқа тәрізді және көп мөлшердегі нәжіс, іш ауруының қайталануы, іш көлемінің ұлғаюы, бой өсуінің тежелуі, салмақтың артта қалуы, бұлшықет гипотониясы, әлсіздік, шаршау, пассивті болу жүйке-психикалық артта қалу, емге көнуі қиын анемия.

Жасы үлкендеу балаларда: бойы аласа, темір жетіспеушілік анемия, тырнақ сынғыштығы, ангулярлы хейлит, рецидивті афтозды стоматит, жыныстық жетілудің төмендеуі, полиартралгия, геморрагиялық синдром, сүйек деформациясы, көптеген тісжегі, бұлшықеттік құрысулары, жүйке неврологиялық дамудағы артты қалуы, аллергиялық аурулар және т.б.

Элиминационды диета (аглютенді)

Ас мәзірінен келесі тағамдарды **алып тастау:**

- **құрамында анық глютені бар:** дәнді-дақыл, бидай, сұлы, жармадан жасалған тағамдар (нан, кондитерлік өнімдер т.б.);
- **құрамында жасырын глютені бар:** шұжық, сосискалар, ұсақталған ет, балық еттен жасалған жартылай дайын тағам, консервіленген жеміс-жидектер, кетчуп, кейбір балмұздақ түрлері, шоколад және т.б. тағамдар.

Негізгі аглютенді диета №5

Ащы, тұщы, қышқыл тағамдарды қабылдамау. Барлық тағамдар буда, қайнатылған болады. Ыстық тағам температурасы 50–60°С, салқын – 20 °С төмен емес. Күніне 5-6 рет тамақтану.
Ет, балық, құс еттерін, балық, күріш, жүгері, қарақұмық, бұршақтар, жұмыртқа, картоп, көкөніс, піскен және тәтті жеміс-жидектер, ашытылған сүт өнімдері, тұтас сүт тек дайын тамақта, бал, тосап, ащы емес шай, арнайы аглиадинді сияқты өнімдер **ұсынылады.**
Целиакиямен ауыратын науқастар үшін глютен мөлшері 1кг құрғақ асқа 20 мг-нан артық емес (<20 ppm).

Использованные литературы

- https://medportal.ru
- Медэлемент. Клинические протоколы РК
- www.google.ru

Спасибо за внимание